

MUKANDA YA ZOLE YA POLO NA BA KOLINTO

1 Polo, ntumwa ya Yezu Klistu na luzolo ya Nzambi, ti Timoteo, mpangi, na dibundu ya Nzambi yina ikele na Kolinto, ti ba santu yonso yina ikele na Akaya yonso : 2 Dienga ya Nzambi ti ngemba na beno, katuka na Nzambi Tata na beto ti na Mfumu Yezu Klistu!

3 Lusakumunu kuvanda na Nzambi ye Tata ya Mfumu na beto Yezu Klistu, Tata ya mawa, ye Nzambi ya mbombolo¹ yonso, 4 yina ke kubomba beto na yina me kutala mpasi na beto, na mpila nde beto lenda kubomba¹ ba yina ikele na konso mpasi, na na nzila ya mbombolo yina beto ke bombama na Nzambi. 5 Sambu bonso ba mpasi ya Klistu ke fuluka na yina me kutala beto, Mpila yina, na nzila ya Klistu mbombolo na beto mpi kifuluka. 6 Ye kuvanda nde beto kuvanda na ba mpasi, ikele sambu na mbombolo na beno ti luguluku na beno, yina ikele kusalama na yina nde beno ke kukanga ntima na ba mpasi ya mutindu mosi na yina ya beto mpi ke kumona mpasi (ye kivuvu na beto na yina me kutala beno ikele ngolo) ; kuvanda nde beto me bombama, ikele sambu na mbombolo na beno ye luguluku na beno ; 7 na kuzabaka nde, bonso beno ke vukana na ba mpasi, mutindu mosi mpi beno ke vukana na mbombolo.

8 Sambu beto kuzola ve, ba mpangi, nde beno konda kuzaba, na yina me kutala ba mpasi na beno yina kuminaka [beto] na Aziya, nde beto vandaka na kizitu ya kuluta kiteso, ya kuluta ngolo na beto, na mpila nde, beto katulaka kivuvu ata ya kuzinga. 9 Kansi beto mosi beto vandaka kati na beto mosi na nkanu ya lufwa, na mpila nde beto lenda kutula ntima ve na beto mosi, kansi na Nzambi yina ke futumunaka ba fwa, 10 yina katulaka beto na lufwa mosi ya nene, ye yina ke katula beto ; na yandi beto ke kutula kivuvu nde yandi ta kukatula beto diaka mpi, 11 beno mpi na kusalaka na kimvuka na nzila ya malomba na beno sambu na beto, na mpila nde, sambu na dikabu ya

---

¹ 1. 3,4 to : kupesama kikesa ye kupesa kikesa, na ba nzila ya kutanga yai yonso ye mbala mingi bisika ya nkaka ; ntu ya diambu ya Mpeve Santu : Mbombodi.

dienga ya [Nzambi] yina me [pesaminaka] beto na nzila ya bantu mingi, ba ntonda ya [Nzambi] kupesama sambu na beto na bantu mingi, 12 sambu nkembo na beto ikele yai [kuzaba], kimbangi ya ntima na beto, nde ti kusungama ye kieleka ya Nzambi, ti ngangu ya nsuni ve, kansi na nzila ya dienga ya Nzambi, beto kudinataka kati na insi —ntoto, ye yakuluta diaka na beno. 13 Sambu beto ke kusonikila beno diambu ya nkaka ve kaka yina beno me kuzaba, ye nde beno ke kubakisa, ye nde beno ta kubakisa, mono ke kutula kivuvu na yo, tii na nsuka, 14 bonso mpi beno bakisaka ndambu nde¹ beto ikele kikuma na beno ya nkembo, bonso beno ikele ya beto na kilumbu ya Mfumu Yezu. 15 Ye na kutula ntima yina mono zolaka kwenda ntete na beno, na mpila nde beno lenda kuvanda na dienga ya Nzambi ya zole ; 16 ye na mono ta kulutila na beno na Masedonia, ye na Masedonia kukwenda diaka na beno ; ye diaka beno lenda kufidisa mono na Yudea. 17 Na kukanaka mpi yina, keti mono salaka mambu na kukonda mfunu? To mambu ya mono ke kukana, mono ke kukana yo na mpila ya nsuni, na mpila nde yo kuvanda kati na mono E, e ye Ve, ve? 18 Kansi Nzambi ikele ya nkwikisi : Nde ndinga na beto ya beto kuzabisaka beno ikele ve e, ti ve. 19 Sambu Mwana ya Nzambi, Yezu Klistu, yina longamaka na nzila na beto kati na beno, [kuzaba] mpila mosi na nzila na mono, na nzila ya Siliveni² ye na nzila ya Timoteo, yo vandaka ve E, ti Ve, kansi ikele E kati na yandi ; 20 sambu ba lusilu yonso ya Nzambi, na kati na yandi ikele E, ye kati na yandi ikele Amen³, na nkembo ya Nzambi na nzila na beto⁴. 21 Yina ke kukanga beto ngolo ti beno na Klistu ye yina kupakulaka beto mafuta, ikele Nzambi, 22 yina mpi kutulaka beto kiniemini, yandi pesaka beto Mpeve na ba ntima na beto bonso dikabu ya ntete ya kimvwama ya yandi ke bumbila beto⁵.

---

¹ To : Sambu

²To : Silasi (bisalu 15, 40 ; 18, 5.

³Mpila mosi : Kundimama ye kulungisama ; kusonga 3, 14 ba nkaka ke kutanga : ikele na yandi nde ba E ; yo yina mpi na yandi ikele Amen.

⁴ To : Na Nzambi, to na meso ya Nzambi, sambu na nkembo na nzila na beto.

⁵ Ke kuzola kutuba nde mambu yonso Nzambi me bumbilaka beto yo (Arrhes).

23 Sambu na mono, mono ke kubinga Nzambi bonso mbangi¹ na moyo na mono, nde yo vandaka sambu na kukeba beno yo yina mono kwisaka ntete ve na Kolinto, 24 ve nde beto ke kuyala na lukwikilu na beno, kansi beto ke kusala kimvuka na kiese na beno : Sambu ikele na nzila ya lukwikilu nde beno ikele ya kutelama.

2 Kansi mono bakaka lukanu yai na mono mosi, mono buyaka na kuvutuka ve na beno na kiadi. 2 Sambu kana mono² ke kupesa beno kiadi, nani mpi ta kuyangidisa³ mono, kana ve yina wisamaka kiadi na nzila na mono? 3 Ye mono sonikaka yai kibeni, na mpila nde, ntangu mono ta kukuma, mono kuvanda na kiadi ve katuka na ba yina mono fetele kuyangalala na bo, na kuvandaka na kutulantima yai na yina me kutala beno yonso, nde kiese na mono ikele ya beno yonso ; 4 sambu mono sonikilaka⁴ beno ti mpasi mingi, ye ntitisa ti mansanga mingi, ve nde sambu beno kuvanda na kiadi, kansi na sambu nde beno kuzaba zola yina ya kuluta mingi mono ikele na yo sambu na beno.

5 Kansi kana muntu mosi me kuwisa kiadi, yo ikele mono ve nde yandi kuwisaka kiadi, kansi, na mutindu ya nkaka, ya kukonda kulutisa, ikele beno yonso. 6 Yo me kulunga.na muntu ya mutindu yina, na ndola⁵ (yina ya yandi bakaka)na bantu mingi⁶, 7 na mpila nde na mutindu ya nkaka beno fetele kulolula ye kubomba, mbayi—mbayi nde muntu ya mutindu yina kusimbama na kiadi ya kuluta. 8 Yo yina mono ke pesa beno kikesa na kumonisa yandi zola na beno. 9 Sambu, ikele mpi sambu na yina nde mono sonikilaka beno na mpila nde mono kuzaba, na kumekama na beno, kana beno ikele bulemfu na mambu yonso. 10 Na yina beno ke kulolula diambu mosi, mono mpi ke [kulolula] ; sambu mono mpi, yina ya mono lolulaka, kana mono lolulaka diambu mosi, mono ke [kusala yo] na kikuma na beno na ntwala ya Klistu, 11 na mpila nde beto kukusama ve na Satana, sambu beto kuvila ve mambu na yandi.

12 Na kukuma na Toloasi sambu na nsangu ya mbote ya Mfumu, 13 Mono vandaka ve na kupema na mpeve na mono, sambu mono monaka Tito ve mpangi na mono ; kansi, ya mono

¹ Temwe.

²To : Kikuma ya.

³ Kupesa kiese.

⁴ Kukonda ntembe na mukanda na yandi ya ntete.

⁵To : Mpasi, kunganina.

⁶ Mpila mosi : Dibundu, to kimvuka ya nitu mvimba.

bikisaka bo, mono kwendaka na Masedonia. 14 Ntonda na Nzambi yina ke kunata beto ntangu yonso na lunungu kati na Klistu ye ke kumonisa na nzila na beto nsudi ya nzayilu na yandi na bisika yonso. 15 Sambu beto ikele nsudi ya mbote ya Klistu sambu na Nzambi, na¹ ba yina ikele ya kuguluka ye na ba yina ke kuvila : 16 Na ba mosi nsudi ya lufwa sambu na lufwa, ye ba nkaka nsudi ya luzingu sambu na luzingu. Ye nani me fwana sambu na mambu yai? 17 Sambu beto ikele ve bonso ba mingi, yina ke kutekaka ndinga ya Nzambi ; kansi bonso ti kieleka, bonso katuka na Nzambi, na ntwala ya Nzambi, beto ke kutuba kati na Klistu.

3 Beto ke yantika diaka kukisonga beto mosi? To beto kusonga sambu na beno, to mikanda ya kusonga me katuka na beno? 2 Beno ikele beno, mukanda na beto, me sonamaka na ba ntima na beto, ya me kuzabana ti kutangama² na bantu yonso ; 3 sambu beno me kumonana bonso mukanda ya Klistu, ya me salama na kisalu na beto, ya me kusonama na tinta ve, kansi na nzila ya Mpeve ya Nzambi ya moyo, na zulu ya kisonikilu ya matadi ve, kansi na zulu ya kisonikinu ya nsuni ya ntima. 4 Beto ikele na kutula ntima ya mutindu yai na Nzambi na nzila ya Klistu : 5 Ve nde beto lenda na nzila na beto mosi kuyindula diambu mosi na beto mosi, kansi ngolo ya kusala na beto ke katukaka na Nzambi, 6 yina me kumisa beto ya kulunga sambu na kuvanda ba nsadi ya kuwakana ya mpa, ya mukanda ve, kansi ya mpeve³, sambu mukanda ke kufwaka, kansi Mpeve ke pesaka luzingu.

7 (Kana kisalu⁴ ya lufwa, ya me sonama bisono na zulu ya matadi, yo kotisamaka na nkembo, na mpila nde bana ya Izalaele lendaka ve kutala ilungi ya Mose⁵, na kikuma ya nkembo ya ilungi na yandi —nkembo yina fetele kuvila, 8 Ikwa kuluta kisalu ya Mpeve ta kuzinga⁶ ve na nkembo! 9 Sambu kana kisalu ya nkanu kuvandaka nkembo, ikwa kuluta kisalu ya masonga ta kufuluka⁷ na nkembo! 10 Sambu mpi yina kembisamaka kembisamaka ve na kutadila yai na kikuma ya nkembo yina me kuluta yo mingi kibeni. 11 Sambu yina fetele kuvila [kotisamaka] ti nkembo, kuluta mbote kuzinga [ta

¹ Kati.

² Disongidila mpi : Me kuzabana mbote, me kutangama na bantu yonso, na meso ya bantu yonso.

³ To : Mpeve.

⁴ Sala luswaswanu nzila Ya kutanga 3, 6, 8,9.

⁵ Tala kub. 34, 29—35.

⁶ Ta kuvanda.

⁷ Ta kuluta.

kuzinga] na nkembo! 12 Na kuvandaka mpi na kivuvu ya mutindu yai, beto ke kusadila kimpwanza ya nene ; 13 ye beto ke kusala ve bonso Mose yina vandaka kutula lele na ilungi na yandi, sambu nde bana ya Izalaele kumona ve nsuka ya yina fetele kuvila. 14 Kansi mabanza¹ na bo kumaka ngolo, sambu tii bubu yai, na kutanga ya kuwakana ya ntama, lele yina kaka ke kuzinga ya kukonda kukatula, yina ke vila kati na Klistu. 15 Kansi tii bubu yai, ntangu Mose ke kutangama, lele ke kuzinga na ba ntima na bo ; 16 kansi ntangu yo ta kubaluka na Mfumu, lele ta kukatuka.)

17 Mfumu ikele mpeve² ; kansi kisika ikele Mpeve ya Mfumu, kimpwanza ikele. 18 Beto yonso, na kutalaka na ilungi ya kukangula nkembo ya Mfumu, beto ke kubaluka na³ kifwanisu ya mutindu mosi, katuka nkembo kati na nkembo, bonso na nzila ya Mfumu kati na Mpeve⁴.

4 Yo yina, na kuvandaka na kisalu yai bonso ya beto bakaka mawa [ya Nzambi], beto ke lembaka ve, 2 kansi beto me kubuya mambu ya nsoni yina ke kusalama na kinsweki : Na kutambulaka ve ti mayele ya mbi, ye na kubebisaka ve ndinga ya Nzambi, kansi, na kumonisama ya kieleka, beto ke kudisongaka beto mosi na ntima yonso ya bantu na ntwala ya Nzambi : 3 Ye kana mpi nsangu ya mbote na beto me kufikama, yo me kufikama na ba yina ke kubeba, 4 na ba yina nzambi ya mvu⁵ yai me fikaka mabanza ya ba yina ke kwikilaka ve, sambu nde nsemo ya nsangu ya mbote ya nkembo ya Klistu, yina ikele kifwanisu ya Nzambi, kungenga ve [sambu na bo]. 5 Sambu beto ke kudilonga ve beto mosi, kansi beto [ke kulonga] Klistu Yezu bonso Mfumu, ye beto mosi bonso ba mpika na beno sambu na zola Yezu. 6 Sambu ikele Nzambi yina kutubaka nde na kati ya mudidi nsemo kupela, yina kungengaka kati ya ba ntima na beto sambu na kungengisa nzayilu ya nkembo ya Nzambi na ilungi ya Klistu.

7 Kansi beto ikele na kima ya ntalu yai na mabungu ya ntoto, na mpila nde ngolo ya kuluta kiteso kuvanda ya Nzambi ye ya beto ve : 8 Na kuvandaka na kukamulama⁶ mpila yonso, kansi beto ke nikamaka ve ; na kumonaka nzila ya kubasikila ve, kansi ya kukonda kivuvu ve ; 9 ya kuniokulama, kansi ya

¹ Kisika ya nkaka : Mabanza ; *tala* 4, 4 ye 11, 3.

² To : Mpeve : *Tala nzila Ya kutanga*. 6, 18, *ti lukaya*, Loma 1, 4.

³ To : Na mpila.

⁴ Ye : Mpeve.

⁵ Disongidila : Satana.

⁶ To : Kuyangisama (1, 4—6 ; Loma 5, 3 ; 8, 35).

kuyambulama ve ; ya kubwisama, kansi na kubebisama ve ; 10 na kunataka ntangu yonso bisika yonso na nitu lufwa¹ ya Yezu, na mpila nde luzingu mpi ya Yezu kumonisama na nitu na beto. 11 Sambu beto ya ke kuzinga, beto me kabama ntangu yonso na lufwa sambu na zola ya Klistu, na mpila nde luzingu mpi ya Klistu kumonisama mpi na nsuni na beto ya ke fwaka. 12 Mutindu yina mpi lufwa ke kusala kati na beto, kansi luzingu kati na beno. 13 Na kuvandaka na mpeve mosi ya lukwikilu, na mpila ya yina me sonamaka : «Mono kwikilaka, yo yina mono tubaka»(A)², beto mpi beto ke kwikila, yo yina mpi beto ke kutuba : 14 Na kuzabaka nde yina nde yina kufutumunaka Mfumu Yezu, ta kufutumuna beto mpi ti Yezu, ye ta kutula beto na ntwala na yandi ti beno. 15 Sambu bima yonso ikele sambu na beno, na mpila nde dienga ya Nzambi, kifuluka na nzila ya mingi, kuyika ba ntonda na nkembo ya Nzambi.

16 Yo yina beto ke kulemba ve ; kansi ata mpi muntu na beto ya nganda ke kubeba, kansi muntu ya kati ke kukuma ya mpa kilumbu na kilumbu. 17 Sambu mpasi na beto ya konda kizitu ya ntangu fioti, ke kusala sambu na beto, na kiteso ya kuluta, kizitu ya mvula na mvula ya nkembo, 18 beto ke kotalaka ve na mambu yina ke kumonana, kansi na yina ke kumonana ve : Sambu mambu yina ke kumonana yo ikele sambu na mwa ntangu, kansi yina ke kumonana ve ikele ya mvula na mvula.

5 Sambu beto kuzaba nde, kana nzo na beto ya insi—ntoto yina ikele kaka tenta³, ikele ya kubeba, beto ikele ti ntungulu ya me kukatuka na Nzambi, nzo mosi yina me kusalama na maboko ve, ya mvula na mvula, na mazulu. 2 Sambu mpi, na tenta yai, beto ke kubokana na kuzolaka ngolo kulwata kisika na beto ya kuzingila yina ikele ya zulu, 3 mpidina, ata na kuvandaka ya kulwata, beto ikele ya kumonika kinkonga ve. 4 Sambu mpi beto ba yina ikele na tenta, beto ke kubokana, na kuvandaka na kizitu ya ; ve nde beto ke kuzola kukatula bilele, kansi [beto ke kuzola] kuvanda ya kulwata, na mpila nde yina ke kufwa kuvanda ya kuminama na luzingu. 5 Yina yidikaka beto na yina kibeni, ikele Nzambi, yina mpi kupesaka beto luyantiku ya dikabu. 6 Beto ikele mpi ntangu yonso kutula ntima, ye beto kuzaba nde na kuzingaka awa na nitu, beto ikele ntama na Mfumu, 7 sambu beto ke

¹ Na kutuba ya mbote : Kufwa.

² Bank. 116, 10.

³Tenta ya insi —ntoto.

kutambula na lukwikilu, na kumona ve ; 8 beto ikele, mono ke kutuba, na kutula ntima, ye beto kuzola mbote katuka na nitu ye kuvanda mfinama ya Mfumu. 9 Yo yina mpi, nde beto kuvanda to beto kuvanda ve mfinama, beto ke kutula ngolo kibeni na kuvanda ngolo na yandi na kusepidisa yandi ; 10 sambu beto fetele kumonisama beto yonso na ntwala ya kisika ya kusambisa ya Klistu, na mpila nde konso muntu kubaka mambu [yandi lungisaka] na¹ nitu, na mpila yandi salaka, kuvanda mbote, kuvanda mbi. 11 Na kuzabaka mpi ikwa Mfumu fetele kuwa boma², beto ke kundimisa bantu, kansi beto vandaka ya kumonisama na Nzambi, ye mono ke tula kivuvu mpi nde beto vandaka ya kumonisama na kati ya ba ntima na beno. 12 Beto ikele kukisonga diaka ve na beno, kansi beto ke kupesa beno nzila ya kudikumisa na beto, na mpila nde beno kuvanda [na kima ya kuvutula] na ba yina ke kudikumisa na nganda ye na ntima ve. 13 Sambu kana beto ikele kilawu, ikele sambu na Nzambi ; kana ikele na mabanza ya mbote, ikele sambu na beno. 14 Sambu zola ya Klistu ke kukanga beto, na yina beto ndimisamaka na yai, nde kana mosi me kufwa sambu na bantu yonso, bantu yonso mpi me kufwaka³, 15 ye nde yandi kufwaka sambu na bantu yonso, na mpila nde ba yina ke kuzinga, kuzinga diaka ve sambu na bo , kansi sambu na yina kufwaka ye futumukaka sambu na bo. 16 Na mpila nde beto, yantika ntangu yai, beto kuzaba muntu mosi ve na mpila ya nsuni ; ye kana ata beto kuzabaka Klistu na mpila ya nsuni, kansi ntangu yai beto ke kuzaba yandi diaka [mpidina yina] ve. 17 Na mpila nde kana muntu mosi ikele kati na Klistu, yandi me kukuma kigangwa ya mpa : Mambu ya ntama me kuluta ; tala, mambu yonso me kusalama ya mpa ; 18 ye yonso me katuka na Nzambi⁴ yina salaka nde beto wakana ti yandi mosi na nzila ya Klistu, ye yina pesaka beto kisalu ya ngwakana, kuzaba, 19 nde Nzambi vandaka kati na Klistu, na kuwakanisaka insi—ntoto ti yandi mosi, na kutangilaka bo mambi na bo ve ye kutulaka na beto ndinga ya ngwakana. 20 Beto ikele mpi ba ntindami sambu Klistu, —Nzambi, na kutuba mpidina, na kupesa kikesa na nzila na beto ; beto ke kubondila sambu na Klistu : Beno wakana ti Nzambi! 21 Yina zabaka disumu ve, yandi kumisaka yandi

---

¹ Kati ye na nzila.

² Boma ya kuluta ya Mfumu.

³ To vandaka ya kufwa.

⁴ To : Ya Nzambi.

disumu sambu na beto, na mpila nde beto kukuma masonga ya Nzambi kati na yandi.

6 Na kusalaka na kisalu¹ yai kaka, beto mpi, beto ke bondila beno na kubaka ve dienga ya Nzambi na mpamba ; 2 (sambu yandi ke kutuba : «Na ntangu ya kufwana mono wilaka nge, ye na kilumbu ya luguluku mono sadisaka nge» (A)². Tala, ntangu yai ikele ntangu ya kufwana ; tala, ikele ntangu yai ikele kilumbu ya luguluku) — 3 na kupesaka ve nzila ya dibaku na muntu mosi, na mpila nde kisalu kuvwenzama ve, 4 kansi na mambu yonso, na kudisongaka bonso ba nsadi ya Nzambi, na kukanga ntima ya ngolo, na ba mpasi, na ba mpusa, na boma, 5 na kubulama, na ba boloko, na ba mavwanga, na bisalu, na kukonda kulala, na ba kubuya madia, 6 na bunkete, na nzayilu, na ntima nda, na mawete, na Mpeve Santu, na zola ya kukonda luvunu, 7 na ndinga ya kieleka, na ngolo ya Nzambi, na binwaninu ya masonga ya diboko ya kibakala ye na diboko ya kinketo ; 8 na nkembo ye na kuvwenzama, na nsangu ya mbi to na nsangu ya mbote ; bonso ba vidisi bantu, bantu ya kieleka ; 9 bonso ya konda kuzabana, kansi ya kuzabana³ mbote ; bonso bantu ke kufwa, ye tala beto ke kuzinga ; bonso bantu me kubaka ndola kansi me kufwa ve ; 10 bonso bantu ya mawa, kansi bantu ya kiese ntangu yonso ; bonso ba nsukami, kansi na kukumisaka bantu mingi ba mvwama ; na kuvandaka na kima mosi ve, kansi na kuvandaka na bima yonso.

11 Munoko na beto ikele ya kukanguka sambu na beno, ba Kolinto! Ntima na beto me kukuma nda : 12 Beno ikele ve na nkàkà kati na beto, kansi beno ikele na nkàkà na zola na beno ; 13 ye, sambu na lufutu ya mutindu mosi, (mono ke kutubila [beno] bonso na bana na mono,) beno kadikangula nda, beno mpi. 14 Beno kudikanga ve na kikangamini mosi⁴ ya mbi ti ba yina ke kwikilaka ve ; sambu inki kimvuka ikele kati ya masonga ti mambi⁵? To inki kimvuka kati na nsemo ti mpipa? 15 Ye inki ngwakana ya Klistu ti Beliali⁶? To inki dikabu ikele na nkwikidi ti yina ke kwikilaka ve? 16 Ye inki ngwakana ikele kati na tempelo⁷ ya Nzambi ti biteki? Sambu beno ikele tempelo⁵ ya

¹ Na kusalaka kimvuka, na mpila Ya kusala kimvuka.

² Yez. 49, 8.

³ To : Ya kuzabana.

⁴ Kuvukana ke kufwana na Lew. 19, 10.

⁵ Bonso Loma 6, 19.

⁶ Ba nkaka ke kutanga : Beliali.

⁷ Bonso 1 Kolint. 3, 16, ti Efez. 2, 21.

Nzambi ya moyo, mpila yina Nzambi kutubaka : «Mono ta kuzinga kati na bo ye mono ta kutambula, ye mono ta kuvanda Nzambi na bo, ye bo ta kuvanda bantu na mono» (A)¹. 17 Yo yina beno basika na kati na bo, ye beno kuvanda ya kukabana, ke kutuba *Mfumu, ye beno kusimba ve na yina ikele mvindu, ye mono, mono ta kuyamba beno» (B)² ; 18 «ye mono ta kuvanda Tata na beno, ye beno, beno ta kuvanda bana na mono ya ba bakala ti ya ba nketo, ke kutuba *Mfumu, ya ngolo yonso³».

7 Na kuvandaka mpi ti ba lusilu yai, ba zolama, beto kudigedisa beto mosi na mvindu yonso ya nsuni ti ya Mpeve, na kulungisaka busantu na kubanga Nzambi.

2 Beno kuyamba beto : Beto salaka mbi na muntu mosi ve, beto bebisaka muntu mosi ve, beto kudivwamisaka na bima ya muntu mosi ve. 3 Mono ke kutuba yai ve sambu na kuzengila beno nkanu, sambu mono me kutubaka tuka ntama nde beno ikele kati ya ba ntima na beto tii na kufwa kimvuka ye na kuzinga kimvuka. 4 Kieleka na mono ikele nene sambu beno, mono ke kudikembisa ngolo sambu na beno ; mono me fuluka na kikesa ; kiese na mono me fuluka mingi na kati ya mpasi na beto.

5 Sambu mpi, na ntangu beto na Masedonia, nsuni na beto kupemaka ata fioti ve, kansi beto monisamaka mpasi na mpila yonso : Na nganda, bitumba ; na kati, boma. 6 Kansi yina ke pesaka kikesa na ba yina ya kukulumusama ; Nzambi, pesaka beto kikesa na kukwisa ya Tito, 7 ye kaka na kukwisa na yandi ve, kansi mpi na kikesa yina yandi fulukaka na yo na nzila na beno : Na kutelaka beto ba mpusa na beno ya nene, mansanga na beno, zola na beno ya ngolo sambu na mono, na mpila nde mono kumonaka kiese mingi. 8 Sambu kana mpi⁴ mono wisaka beno mawa na mukanda na mono, mono ke kuwa kiadi na yo ve, —ata kibeni mono kuwaka kiadi na yo (sambu mono ke kumona nde mukanda yina kupesaka beno mawa, ata [yo kuvandaka] sambu na ntangu fioti). 9 Ntangu yai mono ke

¹ Lew. 26, 11—12.

² Tala yez. 52, 11.

³ Awa, bonso bisika Ya nkaka mbala mingi *Mfumu ikele Yehowa. Nzambi, yina, na kuwakana Ya ntama, na kuwakana na yandi ti Izalaele, ti Abalahami, Izaki, ti Yakobi, ke kubaka ba zina yai zole na Yehowa, ti Ya ngolo yonso (tala Kuy. 17, 1 ; Kub. 6, 2—3), ke kubaka na yina me kutala beto zina ya Tata.

⁴ Kana kibeni.

yangalala, ve na yina nde beno wisamaka mawa, kansi na yina beno wisamaka mawa na kubalula ntima ; sambu beno wisamaka mawa na mpila ya Nzambi : Yo yina beno me kuvidisa kima mosi ve katuka na beto. 10 Sambu mawa yina ikele na mpila ya Nzambi ke butaka kubalula ntima na lugulusu yina ke pesaka kiadi ve, kansi mawa ya insi—ntoto ke kunataka lufwa. 11 Sambu tala, [diambu] yai nde beno wisamaka mawa na mpila ya Nzambi, inki nswalu yo butaka na beno, kansi inki ndoluka, kansi inki luzolo ya ngolo, kansi inki boma, kansi inki mpusa ya ngolo, kansi inki kuvutula mbela : Na mambu yonso, beno songaka nde beno ikele gedila na diambu yina. 12 Yo yina, kana mpi mono sonikilaka beno, yo vandaka ve kikuma ya yina salaka mbi to kikuma ya yina bo salaka mbi, kansi na mpila nde luzolo ya ngolo ya beto ikele na yo sambu na beno kuvanda ya kumonisama na beno na ntwala ya Nzambi.

13 Yo yina beto kubaka kikesa. Ye beto yangalalaka mingi, na kubaka kikesa na beto na kiese ya Tito, sambu mpeve na yandi kupemaka na nzila na beno yonso. 14 Sambu, kana na diambu mono ke kudikembisa na yina me kutala beno na yandi, mono vandaka na yo nsoni ve ; kansi bonso beto tubilaka beno mambu yonso ya kieleka, mpidina yina beto kudikumisaka na yo na Tito monanaka kieleka. 15 Ye zola na yandi sambu na beno ke kukuma mingi diaka, ntangu yandi ke kuyibukaka diaka, ntangu yandi ke kuyibuka kulemfuka na beno yonso, inki mutindu beno yambaka yandi, ti boma ye kutekita. 16 Mono ke kumona kiese na yina na mambu yonso mono ike yangalala na yai nde na mambu yonso mono ke kutula ntima na beno.

Beto ke kuzabisa beno, ba mpangi, dienga ya **8** Nzambi me kupesama [na ba Santu] na mabundu ya Masedonia : 2 Na kumekama ya nene ya ba mpasi, kifuluka ya kiese na bo ti bunsukami na bo ya nene yo fulukaka na bumvwama ya dikabu na bo. 3 Sambu na mpila ya kiteso ya bo lendaka [kupesa] (mono ke kuta kimbangi na yo), ye na kuluta kiteso ya yina bo lendaka kupesa, bo pesaka, na luzolo na bo mosi, 4 na kulombaka na ti kubondilaka ngolo dienga ye kimvuka ya kisalu yai me kutala ba Santu ; 5 ye [kaka ve] bonso beto tulaka kivuvu, kansi bo kudipesaka ntete—ntete na Mfumu, ye na nima na beto, na luzolo ya

Nzambi ; 6 na mpila nde beto pesaka Tito kikesa, na mpila nde bonso yandi yantikaka yo na ntwala, mutindu yina mpi ya ndi kumanisa na yina me kutala beno dienga yai mpi. 7 Kansi bonso beno ke kufuluka na yonso : Na lukwikilu, na ndinga, ye nzayilu, ye na nswalu yonso, ye na zola na beno na beto, —nde beno kufuluka mpi na dienga yai beno na beto. 8 Mono ke kutuba ve bonso [na kupesaka] lutumu, kansi na kikuma ya nswalu ya bantu ya nkaka, ye sambu na kumeka kieleka ya zola na beno. 9 Sambu beno kuzaba dienga ya Mfumu na beno Yezu Klistu, inki mutindu na kuvandaka yandi zingaka na bunsukami sambu na beno, na mpila nde na bunsukami na yandi beno kukuma ba mwama. 10 Ye na yina, mono ke kupesa [beno], dibanza na mono, sambu yo ikele mfunu sambu na beno, na beno yina kuyantikaka tuka mvula me kuluta, kaka ya kusala ve, kansi mpi na kuzola. 11 Ntangu yai, beno manisa mpi na kusala, na mpila nde, bonso nswalu ne beno vandaka na luzolo, mutindu yina mpi [beno vandaka nswalu] na kumanisa na kubakaka na yina beno ikele na yo ; 12 sambu kana nswalu ya kupesa ikele, yo ikele mbote na yina beno ikele na yo, ve na yina beno ikele na yo ve ; 13 sambu ikele ve na mpila nde ba nkaka kuvanda mbote ye nde beno, beno kuvanda na mpasi, kansi sambu na kuvanda ya kufwanana : Nde, na ntangu yai, kufuluka na beno [kuyika], na ba mpusa na bo, 14 na mpila nde mpi kufuluka na bo kuyika na mpusa na beno, na mpila nde yo kuvanda ya kufwanana, 15 na mpila yo me sonamaka : « Yina vandaka [kulokuta] mingi vandaka na yo ya kuluta mingi ve¹, ye yina vandaka lokuta mingi ve vandaka na yo ya kuluta fioti ve» (A)².

16 Ntonda na Nzambi yina me kutula luzolo ya ngolo sambu na beno na ntima ya Tito ; 17 sambu yandi kuyambaka kupesa kikesa ; kansi, na kuvanda na kikesa ya ngolo mingi, yandi kwendaka na luzolo yandi mosi mfinama na beno. 18 Ye beto tindaka ti yandi mpangi lukumu na yandi kati na nsangu ya mbote ikele ya kumwanganana na mabundu yonso ; 19 (ye kaka yina ve, yandi ponamaka na mabundu sambu na

¹ To : Ya kufuluka, ... kukonda ve.

² Kub. 16, 18.

kutambula ti beto na nzietolo, ti dienga yina pesaminaka na nzila na beto na nkembo ya Mfumu yandi mosi, ye [sambu na kusonga] luzolo ya mbote na beto). 20 Yo yina beto keba nde muntu kubwisa beto ve, na yina me kutala kufuluka yai yina ikele na kiyeka na beto ; 21 sambu beto ke kuzola kusala yina ikele mbote, kaka ve na meso ya Mfumu, kansi mpi na meso ya bantu. 22 Beto tindaka ti ba mpangi na beto, yina mbala mingi, na mambu mingi, beto monaka kudipesa ye yina ntangu yai ikele diaka kudipesa mingi kikuma ya kutula ntima yandi ikele na yo na beno. 23 Sambu na Tito, yandi yandi ikele mvukani ti yina beto ke kusalaka kimvuka na kisalu mfinama na beto ; sambu na ba mpangi na beto, bo me kutindama na mabundu, nkembo ya Klistu. 24 Beno kupesa bo mpi, na ntwala ya mabundu, kumonisama ya zola na beno ti kikuma ya beto bakaka na kubaka nkembo na beno.

9 Sambu na yina me kutala kisalu sambu na ba santu, yo ikele mfunu ve nde mono kusonikila beno yo ; 2 sambu mono kuzaba luzolo na beno ya mbote, kikuma na yo mono ke kudikumisa sambu na beno na bantu ya Masedonia, [na kutubaka] na nde Akaya ikele ya kuyilama yantika mvula me kuluta ; ye luzolo na beno ya ngolo tedimisaka mingi ya [ba mpangi] mingi ; 3 kansi mono tindaka ba mpangi, na mpila nde kikuma yina beto kudikembisaka sambu na beno yo kukuma ve ya mpamba na diambu yai, na mpila nde, bonso mono tubaka yo, beno kuvanda ya kuyilama, 4 mbayi—mbayi kana bantu ya Masedonia kukwisa ti mono ye kukuta beno ya kuyilama ve, beto (sambu na kutuba ve beno), beto kuwa nsoni na kutula ntima yai . 5 Mono mpi monaka yo ikele mfunu kubondila ba mpangi na kwenda na ntwala kuna na beno, ye na kuyidika na ntwala dikabu na beno, ya beno silaka na ntwala, na mpila nde yo kuvanda mutindu yina ya kuyilama bonso dikabu, ye ve bonso kima ya kubaka na kingolo—ngolo. 6 [Mono ke kutuba] yai : Yina ke kuna fioti ta kubuka fioti, yina ke kukuna mingi ta kubuka mingi. 7 Nde konso muntu kusala bonso yandi kanaka yo na ntima na yandi, na kiadi ve, to na kupusama na ngolo, sambu Nzambi ke zolaka yina ke pesaka na kiese. 8 Kansi Nzambi ikele ngolo sambu na kufulusa dienga yonso kati na beno, na mpila nde na kuvandaka ntangu yonso na mambu yonso yina me kulunga, beno kufuluka sambu na kisalu yonso ya mbote, 9 Na mpila yo me sonamaka : «Yandi mwangaka, yandi pesaka na ba nsukami, masonga na yandi ke zinga mvula

na mvula»(B)¹. 10 Yina ke pesaka nkeni na mukuni ti dimpa ya kudia, ta kupesa ye kifulusa nkeni na beno, ye kuyedisa ba mbuma ya masonga na beno, 11 na kuvandaka na mpila yonso ya kumvwama sambu na dikabu ya yonso, yina ke kubuta na nzila na beto ba ntonda na Nzambi. 12 Sambu kimayala ya kiyeka yai, kaka ve yo ke kifulusa ba mpusa ya ba santu, kansi mpi yo ke fuluka na nzila ya ba ntonda mingi na Nzambi ; 13 sambu, **na kuyela bo ke kusala kisalu yina**, bo ke kembisa Nzambi sambu na kulemfuka na beno na nsangu ya mbote ya Klistu, ye sambu na dikabu ya bima na beno na bo ye na bantu yonso, 14 ye na nzila ya malombo, ya bo ke lombaka sambu na beno, na kuvandaka na zola mingi sambu na beno, kikuma ya dienga ya Nzambi ya kifuluka kuluta kiteso [yina ke vandaka] na beno. 15 Ntonda na Nzambi sambu na dikabu na yandi yina lenda tubama ve!

10 Mono mosi, Polo, mono ke kupesa beno kikesa na nzila ya pima ti mawete ya Klistu, mono yina, kati na beno, mono ikele ya kudikulumusa, kansi ntama na beno mono kusala ve na kikesa yonso na yina me kutala beno... ; **2 kansi mono ke bondila beno nde, ntangu mono ta kuvanda kati na beno, mono kuvanda ve na kikesa na kivuvu yina mono ke kubanza nde beto ke kutambula na mpila** ya nsuni². 3 Sambu, na kutambulaka na nitu beto ke kunwana ve na mpila ya nsuni³ ; 4 sambu binwaninu ya mvita na beto ikele ya nsuni ve, kansi ngolo na nzila ya Nzambi⁴ sambu na kubebisa bisika ya ngolo, 5 na kubebisaka mabanza ti ngolo yonso ya kuditombusa yina ke kutelemina nzayilu ya Nzambi, ye na kunataka dibanza yonso na kimpika na kulemfuka ya Klistu, 6 ye na kuvandaka ya kuyilama sambu na kuvutla mbela na nukolama yonso, na nima nde kulemfuka na beno ta kuvanda ya kulunga. 7 Beno ke kutala mambu na nganda na yo! Kana muntu ke kutala ntima kati na yandi mosi nde yandi ikele ya Klistu, yandi kubanza diaka yai kati na yandi mosi, nde, bonso yandi mosi ikele ya Klistu, mpidina beto mpi [beto ikele ya Klistu]. 8 Sambu kana kibeni mono vandaka kudikumisa ya kuluta fioti yina Mfumu pesaka beto sambu na kutungama ye ve

¹ Bank. 112, 9.

² Mpila mosi : Na kulemfukaka na yina kupusa kibeni na kimuntu.

³ Na kuzingaka na mutindu ya bantu.

⁴ To : Ngolo na bu Nzambi.

sambu na kubeba¹ na beno, mono ta kuvanda na nsoni ve ; — 9 na mpila nde mono kudimonisa ve bonso nde mono ke vandaka kuwisa beno boma na mikanda na mono. 10 Sambu mikanda na yandi, bo ke tubaka, ikele kizitu ti ngolo, kansi ntangu yandi ikele kati na beto yandi ikele ya kulemba ye ndinga na yandi ikele mpamba. 11 Muntu ya mutindu yina fetele kuzaba nde, mutindu beto ikele na ndinga na mikanda na beto, na kuvandaka ntama, mutindu yina mpi beto ikele na kisalu, na kuvandaka kati na beno. 12 Sambu beto ke kumeka ve kuditula na ndonga ya ba nkaka yina ke kudisonga bo mosi, ata kudifwanisa na bo ; kansi bo, na kuditesaka bo mosi na nzila ya bo mosi, ye na kudifwanisa na bo mosi, bo ikele kukonda mayele ; 13 Kansi beto, beto ta kudikembisa ve na yina ikele ya kuluta kiteso na beto, kansi na mpila ya kiteso ya kisalu yina Nzambi kupesaka beto sambu na kukuma tii kuna na beno kuna na beno. 14 Sambu beto ke kuluta ve ba ndilu na beto, bonso nde beto kumaka ve tii kuna na beno, (sambu beto kumaka kibeni ata tii na beno sambu na [kumwanga] nsangu ya mbote ya Klistu,) 15 na kudikembisaka ve na yina me kuluta kiteso na beto, na bisalu ya ba nkaka, kansi na kuvandaka na kivuvu, lukwikilu na beno na kuyelaka, kuvanda ya kuyela mingi kati na beno, na mpila ya kisalu na beto, 16 sambu na kumwanga nsangu ya mbote na bifulu yina ikele kuluta beno, ve sambu beto kudikembisa na kisalu ya ba nkaka, bima ya kuyilama na ntwala. 17 Kansi nde yina ke kudikembisa, kudikembisa kati na Mfumu ; 18 sambu ikele ve yina ke kudisonga yandi mosi yina me ndimama, kansi yina ya Mfumu ke kusonga.

1 1 Mono kuzola nde beno kukanga ntima fioti ya kilawu na mono! Kansi mpi, beno kangila mono ntima! 2 Sambu mono ikele na kimpala sambu na beno na kimpala mosi ya Nzambi : Sambu mono silaka beno na makwela na bakala mosi kaka, sambu na kumonisa beno na Klistu bonso mwense ya gedila. 3 Kansi mono ke kuwa boma nde, na mutindu ya nkaka, bonso nioka kusaka Eva na mayele na yandi ya mbi, mpila yina mabanza na beno kubeba [ye kubaluka] kudikulumusa na Klistu. 4 Sambu kana yina ke kwisa me longa Yezu ya nkaka yina beto longaka ve, to kana beno kuyamba mpeve ya luswaswanu yina beno bakaka ve, to nsangu ya mbote ya luswaswanu yina beno yambaka ve, beno lenda mbote kukangila [yo] ntima. 5 Mono vandaka ata na kima mosi ve ya kuluta fioti na ba ntumwa ya nene—nene. 6 Ye kana

¹ Sambu na kuyedisa beno, ve sambu na kubwisa beno ; 13, 10.

mono ikele muntu ya konda kuzaba sambu na ntubidi, mono kukonda na nzayilu ve, kansi beto me kumonisa yo na mutindu yonso ye sambu na beno¹. 7 Keti mono kusalaka kifu na kudikulumusa mono mosi, na mpila nde beno kuvanda ya kutombuka, sambu mono mwangilaka² beno ya ofele nsangu ya mbote ya Nzambi? 8 Mono botulaka [bima] ya mabundu ya nkaka na kubaka lufutu sambu na kusadila beno. Ye na kuvandaka mfinama na beno yena kukonda, mono vandaka na kiyeka ya muntu ve, 9 (sambu ba mpangi ya kukatukaka na Masedonia bo lungisaka na kukonda na mono) ; ye mono buyaka na kuvanda na kiyeka na beno na inki kima yo lenda kuvanda, ye mono ta kubuya yo. 10 Bonso kieleka ya Klistu ikele kati na mono, nkembo yina ta kubuyisamina mono ve na bizunga ya Akaya. 11 Sambu na inki? Sambu nde mono ke kuzolaka beno ve? Nzambi kuzaba yo. 12 Kansi yina mono ke kusala, mono ta kusala yo diaka, sambu na kukatula nzila, na ba yina ke kuzola nzila, na mpila nde na yina bo ke kudikembisa, bo kumonana mpi bonso beto. 13 Sambu bantu ya mutindu yina ikele ba ntumwa ya luvunu, ba nsadi ya kukusa, na kudibalusaka na ba ntumwa ya Klistu ; 14 ye yo ikele ya kuyituka ve sambu satana yandi mosi ikele kudibalula ka na wanzio ya nsemo : 15 Yo ikele mpi diambu ya kuyituka ve, kana ba nsadi na yandi mpi ke kudibalula na ba nsadi ya masonga, nsuka na bo ta kuvanda na mpila ya bisalu na bo.

16 Mono ke kutuba yo diaka : Nde muntu mosi ve kubaka mono bonso zoba ; to mpi, kana yo ikele mutindu ya nkaka, beno yamba mono, ata bonso zoba, na mpila nde mono mpi mono kudikembisa fioti. 17 Yina mono ke kutuba, mono ke kutuba yo ve na mpila ya Mfumu, kansi bonso zoba, ye kutula ntima [yina mono ke kusadila] na kudikembisaka. 18 Sambu mingi ke kudikembisa na mpila ya nsuni, mono mpi mono ta kudikembisa. 19 Sambu na luzolo yonso beno ke kukangila ba zoba ntima, na kuvandaka ngangu beno mosi! 20 Sambu kana muntu kana muntu mosi kukumisa beno ba mpika, kana muntu mosi kumina beno, kana muntu mosi kubaka bima na beno³, kana muntu mosi kuditombula, kana muntu mosi kubula beno na ilungi, beno ke kanga ntima na yo. 21 Mono ke kutuba yo sambu na yina me kutala nsoni, bonso nde beto, beto vandaka ya kulemba ; kansi na yina muntu mosi lenda

¹To : na beno, to : Na ntwala na beno.

² Kumwanga nsangu Ya mbote.

³ To : Kubaka beno.

kudikumisa (mono ke kutuba bonso zoba), mono mpi lenda kudikumisa mpi. 22 Bo ikele ba Ebeleo? —Mono mpi. Bo ikele bantu ya Izalaele? —Mono mpi. Bo ikele dikanda ya Abalahami?—Mono mpi. 23 Bo ikele ba nsadi ya Klistu? Mono (mono ke kutuba bonso kilawu,)—mono ya kuluta kiteso ; Na bisalu ya kuluta mingi, na kubulama fimbu ya kuluta mingi, na ba boloko kuluta mingi, na kigonsa ya lufwa mbala mingi 24 (mbala tanu mono bulamaka fimbu na ba Yuda makumi iya katula mosi, 25 mbala tatu mono bulamaka fimbu ; mbala mosi bo losilaka mono matadi, mbala tatu maswa [ya mono vandaka] dindaka kati ya masa, mono kuwuminaka kilumbu mosi ti mpipa mosi na mudindu ya masa), 26 na ba nzietolo mbala na mbala, na bigonsa na ba nzadi, na bigonsa katuka na bimpumbulu, na bigonsa katuka na ba mpangi na mono ya dikanda, na bigonsa katuka na ba mpani, na bigonsa na ba mbanza, na bigonsa na nsi ya kuyuma, na bigonsa kati ya nzadi mungwa, na bigonsa katuka na ba mpangi ya luvunu, 27 na bisalu ya ngolo ye ya mpasi, na kukonda kulala mbala na mbala, na nzala ti kiwina, na kukonda madia mbala na mbala, na madidi ti kinkonga. 28 Katula mambu yai yonso ya nganda, ikele yina ke kupesa mono kizitu bilumbu yonso, kuyangisama sambu na mabundu yonso. 29 Nani ikele ya kulemba, nde mono kuvanda ya kulemba mpi? Nani me kubula dibaku, nde mono mpi kuyokama¹? 30 Kana na mono fetele kudikembisa, mono ta kudikumisa na yina ikele kifu² na mono. 31 Nzambi mpi Tata ya Mfumu Yezu (yandi yina me kusakumuka mvu na mvu³) kuzaba nde mono ke kukusa ve. 32 Na Damasko, mfumu ya kiyeka ya nsi ya ntotila Aletasi tulaka ba nkengi na yandi na kukengidila mbanza ya bantu ya Damasko, sambu na kukanga mono ; 33 Kansi bo kitisaka mono na kitunga na nzila ya nela⁴ ya kibaka, ye mono kutinaka na maboko na yandi.

12 Ikele kieleka nde yo ikele na munluta mosi ve sambu na mono na kudikembisa ; sambu mono ta kwisa na kutuba na yina me kutala ba mbona—meso ti mamonisama ya Mfumu. 2 Mono kuzaba muntu mosi kati na Klistu, yina, kuluta ba mvula kumi na iya (kana yo vandaka kati na nitu, mono kuzaba ve ; kana yo vandaka na nganda ya nitu, mono kuzaba ve ; Nzambi kuzaba yo), [mono kuzaba] muntu ya

¹ kuwa mpasi mingi.

² To : Kulemba na mono.

³ Sambu na ba mvu.

⁴ Fenetre

mutindu yai yina tombulamaka ti na zulu ya tatu. 3 Ye mono kuzaba muntu ya mutindu yina, (kana yo vandaka na nitu, kana yo vandaka na nganda ya nitu, mono kuzaba ve, Nzambi kuzaba yo,)— 4 Nde yandi tombulamaka na Paladis, ye yandi kuwaka mambu yina lenda kutubama ve yo me kupesama nswa ve¹ na muntu na kutuba yo. 5 Mono ta kudikembisa na muntu ya mutindu yina, kansi mono ta kudikembisa ve na mono mosi, kaka na kulemba na mono. 6 Sambu ntangu mono ta kuzola kudikembisa, mono ta kuvanda zoba ve, sambu mono ta kutuba kieleka ; sambu mono ke kubika yo, mbayi—mbayi nde muntu mosi kuyindula mono na zulu ya yina yandi ke kumona mono ikele na yina yandi kuwaka sambu na mono. 7 Ye na mpila nde mono kudikumisa ve kikuma ya mamonisama ya nene kibeni, yo tulamaka na mono bonso nsende na nitu, wanzio² mosi ya Satana sambu na kubula mono, na mpila nde mono kudikumisa ve. 8 Sambu na yo, mono bondilaka Mfumu mbala tatu, yo na mpila nde yo kukatuka na mono ; 9 ye yandi tubaka na mono : Dienga na mono me lunga na nge, sambu ngolo na mono ke lungisamaka kati na kulemba, mono ta kudikumisa mpi na luzolo yonso kati na kulemba na mono, na mpila nde ngolo ya Klistu kuzinga zulu na mono. 10 Yo yina mono ke kusepilaka na kulemba, na kuvwenzama, na kukonda, na kumonisama mpasi, ba mpasi na ntima, sambu na Klistu : Sambu ntangu mono ikele ya kulemba, ibuna mono ikele ngolo.

11 Mono me kuma zoba : Beno tindikaka mono na yo ; samu mono, mono lendaka kusongisama na beno ; sambu na kima mosi ve mono vandaka fioti kuluta ba ntumwa ya kuluta nene—nene, ata mono ikele kima ve. 12 Ya kieleka bidimbu ya ntumwa kusalamaka kati na beno na kukanga ntima yonso, [na] bidimbu ye bimangu, ti mambu ya kuyituka. 13 Sambu, na inki beno vandaka fioti kuluta mabundu ya nkaka, kana ve na yai nde mono mosi vandaka na kiyeka na beno ve? Beno lolula mono mbi yina. 14 Tala, yai mbala ya tatu, mono me kuyilama na kwenda kuna na beno ; ye mono ta kuvanda na kiyeka na beno ve, sambu mono ke kusosa bima na beno ve, kansi beno mosi ; sambu ikele bana ve fetele kubumba sambu na bibuti na bo, kansi bibuti sambu na bana na bo. 15 Mono, na luzolo yonso, mono ta kufuta, ye mono ta kudipesa mono mosi ya mvimba sambu na mioyo na beno, ata kana, na kuzolaka beno mingi kuluta, mono lenda zolama fioti.

¹ To : Yo kufwana ve.

² Munati nsangu.

16 Kansi! Mono, mono vandaka na kiyeka na beno ve, mono, kansi, na kuvandaka na mayele ya mbi, mono bakaka beno na mayele yambi. 17 Mono kudivwamisaka na beno na nzila ya muntu mosi ba yina mono tindilaka beno? 18 Mono bondilaka Tito ye mono tindaka mpangi ti yandi. Keti Tito kudivwamisaka na beno? Keti beto kutambulaka na mpeve mosi ve? Keti beto kutambulaka na bitambi mosi ve?

19 Tuka ntama beno banzaka nde beto ke kudinungisa na ntwala na beno. Beto ke kutuba na ntwala ya Nzambi kati na Klistu, ye mambu yonso, ba mpangi ya zola, ikele sambu na kuyela na beno. 20 Sambu mono ke kuwa boma nde, ntangu mono ta kukuma, mono kumona beno ve mpila mono ke kuzola, ye nde mono kumonana na beno mpila beno ke kuzola ve, [ye] yo kuvanda ti kuswana, bimpala, makasi, kuwilana, kutonga, kutuba mbi sambu na bantu, kifuluka na lulendo, mavwanga, 21 ye nde na kuvutuka diaka na [kati na beno], Nzambi na mono kuwisa mono nsoni ve na yina me kutala beno. Ye nde mono kudila na yina me kutala¹ mingi ya ba yina sumukaka na ntwala ye yina me kubalulaka ntima ve na mvindu ye na mambu ya nsoni ye na bizumba ye na mambu ya nsoni ya bo ke kusalaka.

13 Ikele mbala ya tatu ya mono ke kukwisa na beno : Na munoko ya ba mbangi² zole to tatu diambu³ yonso ta kuzengama. 2 Mono me tubaka yo ntete ye mono ke kutuba yo na ntwala, bonso mono vandaka na beno, mbala ya zole, ntangu yai na kuvandaka ntama, na ba yina kusumukaka na ntwala ti na ba ya nkaka yonso, nde kana mono kukwisa diaka mono ta kulolula ve, mono ta kuwa mawa ve. 3 Sambu beno ke kusosa kidimbu nde Klistu ke kutuba kati na mono (yina ikele ya kulemba ve na yina me kutala beno, kansi ngolo na kati na beno ; 4 sambu ata yandi kukomamaka na kulunsi na kulemba, kansi yandi ke kuzinga na ngolo ya Nzambi ; sambu beto mpi, beto ikele ya kulemba kati na yandi, kansi beto ta kuzinga ti yandi, na ngolo ya Nzambi sambu na beno), 5 beno kuditala mbote beno mosi, [ye beno tala] kana beno ikele kati na lukwikilu ; beno kudimeka beno mosi. Beno ke kuzaba ve nde Yezu Klistu ikele kati na beno? Kana ve beno ikele ya kununga ve na [kumekama] ; 6 kansi mono kutula kivuvu nde beno ta kubakisa nde beto, beto

¹ To : Na kati na beno.

² *Tala lukaya* Mat 18, 16.

³ To : Ndinga.

ikele ve bantu ya me kununga ve na [kumekama]. 7 Kansi beto ke kusamba Nzambi nde beno kusala ata mbi mosi ve, ve na mpila nde beto, beto kuvanda bantu ya kununga ve [na kumekama], na mpila nde beno, beno kusala yina ikele mbote, ye nde beto, beto kuvanda bonso bantu ya kumekama ; 8 sambu beto lenda sala kima mosi ve ya kutedimina kieleka, 9 sambu beto ke kuyangalala ntangu beto, beto ikele ya kulemba, ye nde beno, beno ikele ngolo : Yo yina beto ke kulomba mpi, ikele kuyela na beno. 10 Yo yina mono ke kusonika mambu yai, na kuvandaka ntama ve, na mpila nde, ntangu mono ta kuvanda kati na beno mono kusala na kingolo—ngolo ve, na mpila ya kiyeka yina Mfumu kupesaka mono sambu na kutungama, ye ve sambu na kubebisa.

11 Na nsuka ba mpangi, beno yangalala, beno kudilungisama ; beno vanda na kikesa ; beno kuvanda na dibanza mosi ; beno kuzinga na ngemba : Ye Nzambi ya zola ye ya ngemba ta kuvanda ti beno. 12 Beno kupesana mbote ba mosi na ba nkaka na beze ya santu. 13 Ba Santu yonso me kupesa beno mbote. Nde dienga ya Mfumu Yezu Klistu, ye zola ya Nzambi, ye kimvuka ya Mpeve Santu kuvanda na beno yonso!